

LBRIS

We know
books

MANUEL
PUIG

Sărutul
femeii-păianjen

Traducere din limba spaniolă de
Ilinca Ilian

LBRIS

We know
books

Cuprins

Partea întâi 5

Partea a doua 167

EDITOR:
Magdalena Mărculescu
Silviu Dragomir

FONDATOR:
Ion Mărculescu, 1994

DIRECTOR EDITORIAL:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Alexandra Tîrcu

DESIGN:
Andrei Gamarg

DIRECTOR PRODUȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Gabriela Anghel

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PUIG, MANUEL

Sărutul femeii-păianjen / Manuel Puig ; trad. din lb. spaniolă de Ilinca
Ilian. - București : Pandora Publishing, 2022
ISBN 978-606-978-456-3

I. Ilian, Ilinca (trad.)

821.134.2

Titul original: *El beso de la mujer araña*
Autor: Manuel Puig

Copyright © Heirs of Manuel Puig
c/o Schavelzon Graham Agencia Literaria
www.schavelzongraham.com
Originally published in Spain in 1976.

Copyright © Pandora M, 2022
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.pandoram.ro

ISBN: 978-606-978-456-3

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul unu

— Se vede că e ceva ciudat la ea, că nu-i o femeie ca toate celelalte. Pare foarte tânără, de cel mult douăzeci și cinci de ani, cu fața așa, cumva ca de felină, cu nasul mic, în vânt, iar forma feței e... mai degrabă rotundă decât ovală, fruntea înaltă, obrații și ei mai lați, dar apoi coboară pieziș formând o bărbie ascuțită, ca la pisici.

— Și ochii?

— Deschiși la culoare, sigur verzi, îi mijește ca să deseneze mai bine. Privește modelul, pantera neagră de la grădina zoologică. Pantera stătea mai întâi liniștită în cușcă, întinsă, dar când fata a făcut zgomot fiindcă a mișcat șevaletul și scaunul, a văzut-o și a început să se plimbe prin cușcă și să ragă la ea, iar în momentul acela fata se tot chinuise să găsească unghiul potrivit pentru desen.

— Dar fiara nu o mirosise deja?

— Nu, fiindcă are o bucată imensă de carne în cușcă, doar asta poate mirosi. Paznicul îi pune carnea lângă gratii și nu poate să intre alt miros din afară, tocmai pentru ca pantera să nu se întărească. Și, exact când vede că fiara dă să se agite, începe și ea să deseneze tot mai repede și face o față care e de animal și în același timp de diavol. Iar pantera o privește, e o panteră mascul și nu se știe dacă vrea să o sfășie și să o devoreze sau se uită la ea mânată de un instinct încă și mai urât.

— Nu mai e nimeni la grădina zoologică?

— Nu, aproape nimeni. E frig, e iarnă. Copacii din parc sunt desfrunziți. Bate un vânt rece. Fata e aproape

singură, stă așezată pe un scăunel pliant pe care și l-a adus de-acasă, are un șevalet pe care își pune foaia de bloc de desen. Ceva mai departe, lângă cușca girafelor, sunt niște copii cu învățătoarea, dar pleacă repede, le e frig.

— Și ei nu-i e frig?

— Nu, nu-și dă seama de frig, zici că e într-o altă lume, cufundată cu totul în desenul cu pantera.

— Dacă e cufundată, atunci nu e în altă lume. Asta-i o contradicție.

— Da, e adevărat, ea e cufundată în sine, e în lumea pe care o are înăuntrul ei și pe care abia acum începe să o descopere. Își ține picioarele încrucișate, are pantofi negri, cu tocul înalt și gros, decupați, se zăresc unghiile date cu oja închisă la culoare. Ciorapii sunt lucioși, genul acela de textură mătăsoasă de nu știi dacă e rozalie carnea sau ciorapii.

— Scuze, dar nu uita ce-am convenit: fără descrieri erotice. Știi că nu e cazul.

— Cum vrei. Bine, continui. Ea poartă mănuși, dar ca să-și termine desenul își scoate mănușa de pe mâna dreaptă. Unghiile îi sunt lungi, oja, foarte închisă, aproape neagră, și degetele, albe, asta până ce frigul începe să le învinețească. Se oprește pentru o clipă, își bagă mâna sub haină ca să și-o încălzească. Haina e groasă, din pluș negru, cu umerii lați, dar plușul e foarte moale, ca blana unei pisicii persane, ba nu, mult mai moale. Și cine-i în spatele ei? Cineva încearcă să-și aprindă țigara, dar vântul stinge flacăra chibritului.

— Cine e?

— Ai răbdare. Ea aude cum scapără chibritul și tresare, se întoarce. E un tip arătos, nu o frumusețe, dar are față simpatică, poartă pălărie cu boruri înguste și palton

lăbărțat, pantaloni foarte largi. Își atinge borul pălăriei în semn de salut și-și cere scuze, zice că desenul e grozav. Ea își dă seama că e un tip cumsecade, se citește pe fața lui, un tip înțelegător, la locul lui. Ea dă să-și aranjeze coafura stricată puțin de vânt. Are un breton cărlionțat, părul îi ajunge până la umeri, așa cum se purta pe-atunci, cu onduleuri foarte fine chiar și la vârfuri, aproape ca la permanent.

— Eu mi-o imaginez brunetă, nu foarte înaltă, rotundă și mișcându-se ca o pisică. Numai bună de strâns în brațe.

— Parcă nu voiai să te stărnesc.

— Continuă.

— Ea îi răspunde că nu s-a speriat. Dar în clipa aceea, când își aranjează părul, lasă din mână foaia și i-o ia vântul. Tânărul fuge și o prinde, i-o dă înapoi fetei și îi cere scuze. Ea îi spune că nu-i nimic și el își dă seama după accent că e străină. Fata îi povestește că e refugiată, că a studiat artele la Budapesta, că a venit cu vaporul la New York când a izbucnit războiul. El o întreabă dacă îi e dor de orașul ei natal. E ca și cum ei i-ar trece un nor prin fața ochilor, chipul i se întunecă, și îi zice că nu vine dintr-un oraș, că vine din munți, de undeva de prin Transilvania.

— De unde e Dracula.

— Da, acolo sunt munți cu păduri întunecoase, unde trăiesc fiare care iarna căpiază de foame și trebuie să coboare prin sate, să omoare. Iar oamenii mor de frică și le pun oi și alte animale moarte pe la porți, și fac jurăminte, ca să scape. La care băiatul îi zice că vrea s-o vadă din nou și ea îi spune că a doua zi o să fie tot acolo, să deseneze, la fel ca în toate după-amiezile din ultima vreme când a fost soare. Atunci îl vedem în studioul lui — e arhitect — a doua zi cu colegii

lui arhitecți și cu o fată care îi e și ea colegă, și când sună ora trei și mai rămân puține ore până la căderea serii vrea să-și lase riglele și compasurile ca să se ducă la zoo, care-i aproape peste drum, chiar acolo, în Central Park. Colega îl întreabă unde se duce și de ce e așa de vesel. El o tratează ca pe o prietenă, dar se vede că de fapt ea e îndrăgostită de el, chiar dacă n-o arată.

— E urâtă?

— Nu, e șatenă, are o față destul de drăguță, nimic ieșit din comun, dar simpatică. El n-o ia în seamă, iese fără să-i zică unde se duce. Ea rămâne abătută, dar nu lasă să se vadă nimic și se afundă în munca ei, ca să nu se întristeze și mai tare. La grădina zoologică încă nu a început să se întunece, fusese o zi cu o lumină de iarnă foarte stranie, parcă totul se conturează mai deslușit ca oricând, gratiile sunt negre, zidurile cuștilor, de faianță albă, pietrișul, alb și el, copaci gri, desfrunziți. Și ochii roșii ca sângele ai fiarelor. Dar fata, pe care o chema Irena, nu-i acolo. Trec zilele și băiatul n-o poate uita, până ce, la un moment dat, plimbându-se pe un bulevard elegant, ceva îi atrage atenția în vitrina unei galerii de artă. Sunt expuse lucrările cuiva care desenează doar pantere. Tânărul intră, acolo e Irena, care primește felicitări de la oaspeți. Și nu mai știi prea bine ce se mai întâmplă după.

— Adu-ți aminte.

— Așteaptă un pic... Nu știi dacă acum o salută cineva care o sperie... Așa, atunci tânărul merge și el să o felicite și observă că Irena e cumva schimbată, pare fericită, nu mai are umbra aceea în priviri, ca prima dată. Și o invită la un restaurant, iar ea îi lasă baltă pe toți criticii și pleacă împreună cu el. Ea merge pe stradă de parcă pentru prima

oară poate să pășească, de parcă ar fi fost prizonieră și acum e în sfârșit liberă să pornească unde vede cu ochii.

— Dar el o duce la un restaurant, așa ai zis, nu unde vede cu ochii.

— Vai, nu-mi cere atâta precizie... Bine, când el se oprește în fața unui restaurant unguresc sau românesc, ceva de genul ăsta, ea se simte ciudat din nou. El credea că o să-i facă plăcere să o ducă la un local care să-i amintească de casă, dar se pare că treaba i-a ieșit taman pe dos. Și-și dă seama că ceva nu e în regulă cu ea, și o întreabă. Ea îl minte și spune că locul îi amintește de război, care încă era în toi în vremea aceea. Atunci el îi zice să meargă în altă parte să ia prânzul. Dar ea-și dă seama că el, săracul, nu prea are timp, că e în pauza de masă și după aceea trebuie să se întoarcă la studio. Atunci, își calcă pe inimă și intră în restaurant și totul e perfect, fiindcă localul e liniștit și se mănâncă bine acolo, iar ea e din nou veselă și fericită.

— Și el?

— El e bucuros fiindcă și-a dat seama că ea și-a învins un complex ca să-i facă lui o plăcere, pentru că el chiar asta avea în plan de la început, să îi facă ei o plăcere. Treburile acelea obișnuite, când doi oameni se cunosc și lucrurile încep să meargă cum trebuie. Și el se ambalează așa de tare că se hotărăște să nu se întoarcă la serviciu în după-amiaza aceea. Îi spune că a trecut prin fața galeriei din pură întâmplare, că de fapt el căuta altceva, un magazin ca să cumpere un cadou.

— Pentru colega arhitectă.

— Cum de știi?

— Așa, pur și simplu, am ghicit.

— Tu ai văzut filmul.

— Nu, pe cuvânt. Zi mai departe.

— Și fata, Irena, îi spune că hai să meargă împreună la magazin. El se gândește imediat dacă o să-i ajungă banii să cumpere două cadouri la fel, unul pentru ziua de naștere a colegei și celălalt pentru Irena, că în felul ăsta sigur o s-o cucerească. Pe stradă, Irena îi spune că, lucru ciudat, azi nu o mai apucă melancolia când vede că deja se înserează și e abia trecut de ora trei. El o întreabă de ce o întristează înserarea, dacă îi e teamă de întuneric. Ea se gândește puțin și îi spune că da. Și el se oprește în fața magazinului spre care mergeau, ea se uită cam neîncrezătoare în vitrină, e un magazin de păsări, absolut superb, în coliviile care se văd de afară sunt păsări de toate soiurile care zboară vesele de pe un trapez pe altul, sau se leagănă, sau ciugulesc frunze de salată sau semințe, sau beau apă proaspătă, recent schimbată.

— Scuză-mă... Avem apă în carafă?

— Da, am umplut-o când mi-au deschis ca să mă duc la baie.

— Bine atunci.

— Vrei un pic? E bună, proaspătă.

— Nu, în felul ăsta n-o să avem mâine probleme când ne facem maté.

— Dar nu exagera nici tu. Ne ajunge pentru toată ziua.

— Ei, dar tu mă obișnuiești rău. Eu am uitat să aduc apă când mi-au deschis să mă duc la duș, dacă nu ți-ai fi amintit tu, am fi rămas fără apă.

— E destulă, îți spun eu... Dar când cei doi intră în magazinul de păsări e ca și cum ar fi intrat satana. Păsările o iau razna și zboară ca orbite de groază, și se lovesc de gratii,

și își zdrelesc aripile. Proprietarul nu știe ce să mai facă. Păsările țipă de spaimă, sunt niște țipete ca de vultur, nu ca un ciripit de pasăre. Ea îl ia de mână pe băiat și îl scoate afară. Păsările se liniștesc imediat. Ea îi cere să o lase să plece. Își dau întâlnire în seara următoare. El se întoarce la magazinul de păsări, păsările ciripesc în continuare liniștite, cumpără o pasăre pentru ziua de naștere a colegei. Și după aceea... Nu știu, nu-mi mai amintesc prea bine, mi-e somn.

— Mai continuă puțin.

— Din cauză că mi-e somn, uit filmul. Ce zici dacă-l continuăm mâine?

— Dacă nu-ți aduci aminte, mai bine continuăm mâine.

— Ți-l povestesc mai departe când bem mate.

— Nu, mai bine noaptea, ziua nu vreau să mă gândesc la prostioare din astea. Am lucruri mai importante la care trebuie să mă gândesc.

— ...

— Dacă nu citesc și nu zic nimic înseamnă că mă gândesc. Dar să nu mi-o iei în nume de rău.

— Nu, e în regulă. N-am să te distrag, fii pe pace.

— Văd că mă înțelegi, îți mulțumesc. Pe mâine.

— Pe mâine. Să o visezi pe Irena.

— Mie îmi place mai mult colega arhitectă.

— Puteam să jur. Pa.

— Pe mâine.

— Rămăseserăm la momentul când el a intrat în magazinul de păsări și păsările nu s-au speriat de el. De fapt de ea le era frică.

— Eu n-am zis asta, tu ai dedus.

— Ce se întâmplă mai departe?

— Ei bine, ei continuă să se întâlnească și se îndrăgostesc. El e foarte, dar foarte atras de ea, fiindcă e așa de ciudată; pe de o parte, îl alintă cu mare drag, îl privește și-l mângâie, i se ghemuiește în brațe, dar când el vrea s-o strângă tare și s-o sărute, ea se ferește și abia îl lasă să-i atingă buzele. Îi cere să nu o sărute, să o lase pe ea să-l sărute, și sunt săruturi foarte tandre, dar ca de fetiță, cu buzele cărnoase, moi, dar închise.

— Înainte, în filme nu erau deloc scene de sex.

— Ai răbdare, o să vezi. Ideea e că într-o seară el o duce din nou la restaurantul acela, care nu e de lux, dar e pitoresc, cu fețe de masă în carouri și tot mobilierul de lemn, sau nu, de piatră, nu, ba da, acum îmi amintesc, înăuntru e ca într-o cabană, cu lămpi de gaz și pe mese doar lumânări. Și el ridică paharul, un pahar rustic, și toastează, pentru că în seara aceea un bărbat foarte îndrăgostit vrea să se logodească, dacă aleasa lui acceptă. Ochii ei se umplu de lacrimi, dar sunt lacrimi de fericire. Ciocnesc paharele și beau fără să zică nimic, ținându-se de mâini. Dintr-odată, ea se retrage: a văzut că se apropie cineva de masa lor. E o femeie frumoasă la prima vedere, dar imediat observi ceva foarte ciudat la fața ei, ceva ce-ți dă fiori și te face să nu știi ce e. Fiindcă se ivește o față de femeie, dar și de pisică. Are ochii alungiți în sus și stranii, nu știu cum să-ți zic, nu are albul ochiului, ochiul e în întregime verde, doar pupila în centru e neagră, atât. Iar tenul îl are foarte palid, ca și cum și l-ar fi dat cu multă pudră.

— Dar ziceai că e frumoasă.

— Da, e frumoasă. Și hainele ciudate de pe ea arată că e din Europa, cu un coc tip banană în jurul capului.

— Ce e cocul tip banană?

— E ca un... Cum să-ți explic? E o coadă răsucită așa, ca un tub în jurul capului, care face fruntea să pară mai înaltă și continuă spre spate.

— Nu contează, zi-i mai departe.

— Dar poate mă înșel, cred că are o coadă împletită în jurul capului, așa e mai tipic pentru zona aia. Și o haină lungă până în pământ și o pelerină scurtă din blană de vulpe pe umeri. Și vine la masa lor și se uită la Irena cu ură parcă, ba nu, are o privire de zici că ar vrea să o hipnotizeze, dar oricum e o privire răuvoitoare. Și îi spune ceva într-o limbă ciudată, stând lângă masă. El, ca un domn, se ridică în picioare când se apropie o doamnă, doar că pisica aia sau ce-o fi nici nu se uită la el, ci îi mai spune ceva Irenei. Irena îi răspunde în aceeași limbă, tare speriată. El nu pricepe nimic din ce își spun cele două. Atunci, femeia, ca să înțeleagă și el, îi zice Irenei: „Te-am recunoscut imediat, și știi de ce. Pe curând...”. Și pleacă, fără să-i arunce băiatului nici măcar o privire. Irena rămâne stană de piatră, are ochii plini de lacrimi, dar tulburi, parcă-s lacrimi de apă murdară dintr-o baltă. Se ridică fără să scoată o vorbă și-și înfășoară un vâl lung și alb în jurul capului, el lasă o bancnotă pe masă și iese cu ea, luând-o de braț. Nu scot niciun cuvânt, el vede că ea se uită înspăimântată spre Central Park, ninge încet, zăpada estompează toate zgomotele și sunetele, mașinile trec pe stradă parcă alunecând, foarte silențioase, în lumina felinarului se văd fulgii de un alb imaculat căzând din cer, parcă se aud răgete de fiară foarte departe. Și n-ar fi imposibil să fie așa, fiindcă la mică distanță de unde sunt ei e grădina zoologică locală, chiar în parc. Ea se oprește, îi cere să o îmbrățișeze. El o strânge la piept. Ea tremură

de frig sau de frică, deși răgetele parcă s-au potolit. Ea îi spune, cu un fir de glas, că îi e frică să se ducă acasă și să rămână singură peste noapte. Trece un taxi, el îi face semn să oprească, urcă amândoi fără să scoată o vorbă. Merg la apartamentul lui, cât durează drumul nu scot niciun cuvânt. Ajung, el stă într-o clădire din acelea vechi, cu mai multe apartamente, foarte îngrijită, cu covoare pe jos, un tavan înalt cu bârne, o scară sculptată de lemn închis la culoare și la piciorul scării, cum intri, o plantă mare de interior așezată într-un ghiveci superb. Cu motive chinezești, să zicem. Planta e un fel de palmier, se reflectă într-o oglindă înaltă, cu o ramă și ea bogat ornată, ca balustrada scării. Ea se uită în oglindă, își studiază fața de parcă ar căuta ceva acolo, nu au lift, el stă la primul etaj. Pașii le sunt înăbușiți în covor, ca în zăpadă. E un apartament mare, cu lucruri în stil *fin-de-siècle*, foarte sobru, era apartamentul mamei băiatului.

— Ce face el?

— Nimic, știe că ea are ceva pe suflet, ceva care o macină. O servește cu băuturi, cafea, orice își dorește. Ea nu vrea nimic, îi cere să se așeze, trebuie să-i spună ceva. El își aprinde pipa și o privește cu bunătatea aceea care i se citește tot timpul pe chip. Ea nu îndrăznește să-l privească în ochi, își așază capul pe genunchii lui. Atunci începe să-i povestească despre legenda cumplită din satul ei de munte, care a îngrozit-o dintotdeauna, de mică. Și aici nu-mi aduc aminte prea bine cum era, ceva din Evul Mediu, că odată satele astea au rămas izolate din cauza zăpezii vreme de luni de zile, și oamenii mureau de foame, și toți bărbații plecaseră la război, iar fiarele înfometate veneau până în curțile caselor, nu mai știi exact, și a apărut diavolul și a

cerut să iasă o femeie dacă vor să le aducă de mâncare, și a ieșit o femeie, cea mai curajoasă, iar diavolul avea lângă el o panteră înfometată, furioasă, și femeia asta a făcut un pact cu diavolul ca să nu moară, și nu știi ce s-a întâmplat, dar femeia a născut o fată cu față de pisică. Și când s-au întors cruciații de la războiul sfânt, soldatul care era căsătorit cu femeia asta a intrat în casă și când a dat s-o sărute, ea l-a sfâșiat de viu, exact ca o panteră.

— Nu înțeleg prea bine, tu povestești totul cam încurcat.

— Păi, nu-mi mai aduc bine aminte. Nu contează.

Ce îi povestește Irena, și de asta îmi amintesc foarte bine, e că au continuat să se nască în munții aceia femei-panteră. Bărbatul ăla oricum murise, dar alt cruciat și-a dat seama că femeia l-a omorât și a început s-o urmărească, iar ea a fugit prin zăpadă, și la început urmele pe care le lăsa erau de femeie, dar când s-a apropiat de pădure au devenit de panteră, iar cruciatul a mers după ele și a intrat în pădure, și a mers prin întuneric, căzuse deja noaptea, până ce a văzut strălucind în beznă ochii verzi ai unei arătări care stătea la pândă, iar el, împreunând sabia și pumnalul, a făcut o cruce și pantera a rămas pe loc și s-a transformat din nou în femeie, lungită acolo, pe jos, pe jumătate adormită, ca hipnotizată, iar cruciatul s-a tras îndărăt pentru că auzise alte răgete care se apropiau, și erau fiarele care o amușinaseră pe femeie, și au sărit pe ea, și au mâncat-o. Cruciatul a ajuns mai mult mort decât viu în sat și a povestit tot. Iar legenda spune că sămânța femeilor-panteră n-a pierit și că ele sunt ascunse cine știe unde prin lume și par femei normale, dar dacă un bărbat le sărută se pot transforma într-o fiară sălbatică.

— Și ea e o femeie-panteră?